№ 23 (219) Ausgabe A.

HOMAN

№ 23 (219) Hod III. Wilnia. 19 Marca 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

BERLIN (W.T.B). 18.III. *Uradowa.* Rasiejski narodny kamisar zahraničnych spraŭ iskowaj telehramaj u Wienu i Berlin pawiedamiŭ:

16 marca ŭsierasiejski kongress u Maskwie paćwiardziŭ mirnuju umowu miž Rasiejej i centralnymi dzieržawami, padpisanuju 2 marca u Brest-Litoŭsku.

Za rasiejskaha pasła ŭ Berlin naznačen Joffe, byŭšyj haława mirnaj delehacii.

Biełaruski Narodny Kamitet u Miensku apawieščaje hetkuju adozwu:

«Biełaruski Narodny Kamitet u Miensku, jak nacyonalny, stajačyj nad partyjami, orhan Biełaruskaha Narodu, dabiwajučahasia palityčnaha, kulturnaha i ekonomičnaha adradžeńnia, prosić baranić baćkaŭščynu jaho ad niesprawiedliwaha i škodnaha razdziełu. Jaho histaryčnyje i etnohrafičnyje hranicy dachodziać na ŭschodzi da Soža. abnimajuć paŭnočnuju i siaredniuju dalinu Dźwiny, na zachodzi abnimajuć dałoka pierewažnuju čaść hrodzienskaj i wilenskaj hubernii razam z haradami taho-ž imi, Biełastok i Brest-Litoŭsk. Na poŭdni hranicy jaho zliwajucca z miežami hubernij hrodzienskaj i mienskaj. My najbolš stanoŭča pratestujem proci žadańnia susiednich narodaŭ razhladać hetyje ziemli, jak biezpanskije. Ž radaściu witajučy dzieržaŭnaje zbliženńie z našymi litoŭskimi i bałtyckimi susiedziami, my ćwiorda pratestujem proci litoŭskich niezakonnych damahańniaŭ Wilni i wialikuju čaść wilenskaj i hrodzienskaj hubernij. Hetaje pytańnie može być akančacielna razwiazano tolki na asnowie ŭzajemnaj uhody. Usie pretensii palakaŭ na čaści hrodzienskaj i wilenskaj hubernij my biezumoŭna adkidajem, jak biezpraŭnyje zachwatnyje damahańni. My prosim papprawić pałudziennuju hranicu kraju z Ukrainaj zhodnie s pałudziennaj hranicaj hrodzienskaj i mienskaj hubernij, katoraja 600 hadoŭ stanowiła staruju histaryčnuju hasudarstwiennuju miažu. My žadajem niezaležnaha dzieržaŭnaha bytu i bačym spaŭnieńnie hetaha tolki apirajučysia na zachodniuju kulturu i jaje predstaŭnicu — Niamieckuju impieryju. My prosim ab abaronu našych sprawiadliwych damahańniaŭ i ab pryzwańni našych predstaŭnikaŭ dziela pierehaworaŭ.

Raman Skirmut
Aleksandar Zienkiewič
Pawał Alaksiuk.

BERLIN. Znosiny miž Pieciarburham i Finlandzijej spynieny, finladzkaja hranica začyniena. Nikomu wyježdžać s Pieciaburha nie pazwalajuć. Ahulnaje napruženńie ŭ horadzi uzrastaje z hadziny na hadzinu. S pryčyny niozwyčajna ciažkoha pałaženńia žycharoŭ ždué krywawych razruchaŭ. Kab zmahacca z wybucham ich, tajnyje prawakatoryładziać drobnyje razruchi katoryje šybka tušaccazahadzia pryhatawanymi sposabami. Hazety nie dajuć padrobnaściej i faktoŭ, dyk nichto s publiki nia wiedaje, jakoje panuje papraŭdzi pałaženńie. Rabunki i gwałty zdarajucca kožyn dzień. Usie publičnyje gmachi da-tła zrabawany maraderami, s katorymi ŭłaści nie majuć siły barocca.

ŠTOKHOLM. Trockij atrymaŭ z Maskwy ad narodnych kamisaraŭ zaprošeńnie pryjechać 18 marca na kongress dziela sprawazdačy ab pierehaworach u Brest-Litoŭsku.

Člen pieršaj mirnaj delehacii, praf. Pokrowskij, wostra napadaŭ na niemcaŭ. Paśla jaho pramaŭlali socyał rewolucyonier Čerpanow, Radek i pani Bułko.

BERLIN. Chadzili čutki, bytcym u prypadku adračeńnia rumynskaha karala ad tronu jaho miejsco zajmieć Kniaź Wilhelm Ałbanski. „Dresdener Anzeiger" upaŭnamočen zajawić, što hetyje čutki — wydumany, bo kniaź zusim nie zbirajecca adrekacca ad ałbanskaha tronu.

BERLIN. Brest-litoŭskuju umowu, pawodłuh francuskich wiestak s Pieciarburha, možna ličyć faktyčna zaćwierdženaj.

BERLIN (W.T.B.). Sajuznaja rada hasudarstw Niamieččyny wyskazała swaju zhopu na mirnuju umowu z Rasiejej i Finladzijej.

TOKIO. Japonski premjer-minister zajawiŭ, što wiestka ab planie sajuźnikaŭ pasłać swaje wojski ŭ Sibir — wydumana.

BERLIN. Belhilskije wojski pašyryli swoj front da 40 kilom. Reorhanizacija belhijskaj armii zakončena.

AMSTERDAM. Anhlicki konsuł u Maskwie, pawodłuh Reŭtera, zahadaŭ usim anhlickim paddanym u Maskwie pryhatawacca da wyjezdu z miesta ŭraz-že.

DREZDEN. Kurlandzkaja wystaŭka, katoraja dahetul była u Štutharci, pieraniesiena siudy i siahońnia adkryta. Pry hetym pramaŭlali: načalnik upraŭleńnia Kurland. v. Gossler, i paŭnamočnik Kurlandzii, baron Raden.

BERLIN. Hłaŭnaja kamisija rad, jak piše «Prawda», naznačyła Čyčeryna na mieisco Trockaha. Čyčeryn — pierakonany anarchist.

RYM. Tut silnaje ŭraženńie zrabiła zajawu Llojda Džordža, što ŭ najbližejšym tydni, a mo' i raniej buduć zrobleny pastanowy katoryje miecimuć wializarnuju wahu dziela dalejšaj budučyny Brytanskaj impieryi. Tut panuje pierakońnie, što nastupiŭ moment razwiazki suświetnaj wajny.

HAMBURG. Šwedzki urad zrabiŭ z Anhlijej umowu ab wydačy jej 500,000 tonn parachodaŭ, pałowa katorych budzie pławać u pojasie błokady. Šwedzkije wаładzielcy sudzien nia hodziacca na hetu umowu, ale šwedzki ŭrad zajawiŭ, što jon u patrebie siłoj prymusić ich pakaryca.

Wilnia, 19 marca 1918 h.

Tolki ciapier dajšli da nas pieršyje peŭnyje wiestki ab žyćci našych bratoŭ-biełarusaŭ, katoryje paŭtrecia hodu byli ad nas addzieleny linijej wajennaha frontu.

U našych rukach numery biełaruskich hazet, wydawanych u Miensku. Pieračytywajučy ich staćciu za staćcioj, stranicu za stranicaj, bačym, jak išła tamaka biełaruskaja praca, bačym wializarny uzrost biełaruskaj nacyonalnaj świadomaści ŭ našym narodzi i ŭrešci, bačym toje, što asabliwa ciešyć sercy našy: što jak naša, tak i ich palityčnaja rabota išła i idzie tej že darohaj što, nia hledziačy na razdzieł, palityčnaja myśl i tut i tam wyjaŭlałasiaŭ adzinakawych formach.

Heta daje nam wieru, što, złučyŭšysia ŭrešci ŭ wadnu siamju, biełarusy supolnymi siłami zdabuduć sabie daŭno ždanuju wolu, zdabuduć nowy ład na swajej ziamli, katory zabaspiečyć našamu narodu jasnuju budućynu!

Narodny Sekretaryat Biełarusi.

Usiebiełaruski zjezd u Miensku 18—13 śniežnia 1917 h. wybraŭ Biełaruskuju Radu, katoraja pawinna była ŭziać ułaść Biełarusi ŭ swaje ruki. Kab prawieści ŭ žyćcio pastanowy z jezdu ab naładžeńni biełaruskaje dzieržaŭnaści, Rada utwaryła Spaŭnicielny Kamitet, katory byŭ papoŭnieny predstaŭnikami nacyanalnych mienšaściaŭ Biełarusi: žydoŭ, rasiejcaŭ, palakoŭ; byli taksama pakinieny ŭ im miescy dla litwinoŭ, ukraincaŭ i inšych drobnych nacyanalnaściaŭ kraju. Kamitet pasyłaŭ swaju delehaciju na mirnyje pierehawory ŭ Biareście, ale balšewiki nieprapuścili jaje praz front. Pierad prychodam niemcaŭ, Kamitet, spaŭniajučy wolu zjezdu, ŭziaŭ upraŭleńnie krajem u swaje ruki i utwaryŭ 19 lutaha ŭrad (prawicielstwa) Biełarusi, Narodny Sekretaryat.

Sekretaryat składajecca z hetkich asob: 1. narodnym sekretarom unutrennych spraŭ jość J. Makrejeŭ, 2. mižnarodnych spraŭ J. Waronka, 3) praświety A. Smolič, 4. sprawiadliwaści — E. Bielewič, 5. narodnaj haspadarki — J. Siereda, 6. daroh — W. Redźka, 7. hrašawych spraŭ — H. Biełkind, 8. apieki — Bodunowa, 9. wialikaruskich spraŭ — P. Złobin, 10. počty i telehrafaŭ — A. Karač, 11. ziemlerobstwa — T. Hryb, 12. upaważnieny pa wajskowym sprawam — K. Jezawitoŭ, 13. zahadčyk spraŭ sekretaryatu (jon že wice-prezes)—L. Zajac. Ab hetym žychary byli apawieščeny asobnaj hramataj. Biełaruskaja wajskowaja Rada, raspuščenaja i aryštawanaja balšewikami paśla ŭcioku ich stała pad zahad Narodnaha Sekretaryatu, i biełaruskaje wojska ačyściła ad balšewikoŭ miesta i wakolicy. Kamendantam Mienska naznačeny byŭ člen Sekretaryatu K. Jezawitoŭ. 9 lutaha 1918 h. Narodny Sekretaryat Biełarusi abwieściŭ niezaležnaść usiaje Biełarusi, značycca nia tolki zaniataje niemcami, ale i taje, što jašče pad Rasiejej. Uschodniaja hranica Biełarusi projdzie pa huberniach: Čarnihaŭskaj, Smalenskaj, i Pskoŭskaj. Miesto Smalensk maje naležyć da Biełarusi. Narodny Sekretaryat mieŭ prawa na abwieščeńnie niezaležnaści usiaje Biełarusi, bo jon byŭ wybrany zjezdam, na katorym byli predstaŭniki usich hubierniaŭ i pawietaŭ Biełarusi.

Usiebiełaruski Zjezd.

Nadowičy my dastali peŭnyje wieści ab Usiebiełaruskim Zjezdzie, katory jość wialikim świetłym dniom u historyi biełaruskaha nacyanalnaha i palityčnaha adradžeńnia. Zjezd byŭ ad 18-20 śniežnia letašn. hodu i 30 śniežnia maskoŭskije balšewiki jaho razahnali štychami. Na Zjezdzie było predstaŭnikaŭ usiaje Biełarusi 1167 čeł. s prawam pastanaŭlajučaha hołasu. Najważniejšaja praca Zjezdu heta: abwieščeńnie Biełaruskaje Respubliki i wybar Biełaruskaje Rady, jak najwyšejšaha orhana Biełarusi.

U zahadzie, dadzienym wybranaj Radzie miž inšym čytajem: «Kab zachawać narodnaje bahaćcie i zabazpiečyć kraj, Rada pawinna dabicca wywiadzieńnia polskaha wojska z Biełarusi i razfarmawańnia jaho ŭ najchutčejšy čas.» — Jakraz, jak na Biełaruskaj Konferencii ŭ Wilni.

S pryčyn techničnych Redakcija ŭ hetym № nia može padać šyrejšych wiestak ab Usiebiełaruskim Zjezdzie.

Palityčnaje stanowišče Biełarusi i jaje oryentacija.

Hazeta «Вольная Беларусь», katoraja adbiwaje pahlady i žadańnia zaniataj ciapier Niamieččynaj čaści Biełarusi, a tak sama i pahlady taje čaści, što jašče pad Rasiejej, drukuje staćci ab palityčnym stanowiščy Biełarusi i jaje oryentacii. Henyje staćci wyznajuć žadańnia zhodnyje s tym, čaho chočuć biełarusy raniej okupownaj čaści Biełarusi.

3 sakawika (marca) „Вольная Беларусь" u staćci pad nazowam «Histaryčnaja nieuchilnaść» piše:

Prajšło 125 hadoŭ s taho času, jak Mienščyna razam s pryleħłymi da jaje

zemlami była pryłučana da Maskwy. Heta było ŭ 1793 hodzi.

21-ho (8) lutaha niamieckaja armija uwajšła u horad Miensk, — u hetaje zapraŭdnaje serce Biełarusi, zaniała Mienščynu i tym pałažyła kaniec maskoŭskamu panawańniu.

Za uwieś čas maskoŭskaje ŭłady mnohapakutnaja staronka našaja nie bačyła świetłaha dnia, ni hadziny. Maskoŭski ŭrad łučyŭ nas ni brackim jednańniem i wolaj, a nacyanalnym hnibieńniem, hwałtam i niawolaj. Jon nie ličyŭsia z našaj nacyanalnaj samabytnaściu i paniawieraŭ našaj histaryčnaj prošłaściu. S pačatku jon hladzieŭ na nas, jak na palakoŭ, a dalej sałučyŭ da swajho wialikaruskaha narodu i hruba dušyŭ usie začatki nacyanalnaj świadomaści i razwićcia nacyanalnych. sił. Nacyanalnaje hnibieńnie i azijackaja palityka abmaskaliwańnia šyrokaj chwalaju razlilisia pa našamu kraju. Kraj napoŭniŭsia specialnymi čynoŭnikami abrusicielami; była chitra wykarystana relihijnaja roznica i palonizacyja šlachockich stanaŭ; seminaryi, himnazii, nižejšyje škoły — ŭsio było skirowano na toje, kab zadušyć u narodzie usio rodnaje, biełaruskaje, i nawiarnuć na maskoŭski ład.

Lepšyje i światlejšyje ludzi, wyšaŭšyje z narodu, bačyli hety strašny gwałt i padašukanstwa i, šukajučy ratunku, dumali, što ŭ našym nacyanalnym pryhniabieńniu winawat nie narod wialikaruski, a jaho azijazki ŭrad. I padaŭšy braterskuju ruku wialikaruskaj intelihiencii, jany adważna rynulisia na boj s praklatym caryzmam, ćwiorda wieručy, što razam s palityčnaj wolaj, znojduć siabie i nacyanalny ratunak. Hadałosia, što tady narod naš biez piaraškody stanie na rоŭnuju nahu s swaim bolšym pa liku bratam, wialikarusam.

Ale ciažka źniawierylisia...

Rewalucija parwała kajdany palityčnaj niawoli. Zdawałosia, što narody Rasiei stali na pieredadni nowaha socyalnaha życcia i nacyanalnaha roskwitu. Zdawałosia, što ŭžo ničoha nie pieraš kadžaje złuččycca narodam Rasiei ŭ adnu zhodnuju tawaryskuju siamju. Tym časam, pry świeci palityčnaj woli, wyjawiłosia, što wialikaruski narod ustaŭ pierad nami, jak nowy waładar i gwałtoŭnik. Zwaliŭšy samadzieržawije, jon praz swaich ministraŭ-socyalistaŭ rašuča zajawiŭ, što ni adkažecca ad swajho nacyanalnaha panawańnia. Karystajučy z narodnaje ciemnaty, pawadyry maskoŭskaj demakracyi, zhurtowanyje ŭ rady rabotnickich, sielanskich i sałdackich deputataŭ, dziela lahčejšaha utrymańnia swajho ŭładarstwa, abazwali nacyanalny ruch buržuaznym i kontr-rewalucyjnym i stali krywioj i žalezam baranić swajo panawańnie. Tak była zadušana Ukraina, razahnaty pieršy Usiebiełaruski Zjezd i zniščany usie centralnyje biełaruskije arhanizacii. Batyj paškadawaŭ charastwa słaŭnaha Kijewa, ale ni žlitawałasia nad im ruka niekulturnaj maskoŭskaj demakracyi. Najomnyje bandy bolšewizma ni spynilisia ni pierad čym, kab utrymać swajo nacyananaje ŭładarstwa...

Tak byŭ pałožen kaniec brackamu jednańniu sławianskich narodaŭ Rasiei. Ale paspality, prosty narod jašče doŭha wieryŭ-by ŭ braterskaje pačućcie wialikaruskaj demakracyi, kab jana swaimi samabytna - maskoŭskimi socyjalnymi ŭčynkami nie apahaniła ŭsich demakratyčnych pryncypaŭ. A biezładdzie, hoład i ahulnaja razrucha dareścili apošniuju kroplu nadziei...

I woś stałosia, što stałosia. Pry utworennym pałažeńni, narod moŭčki a pakorna, s patajemnaj nadziejaj na ratunak inšaha hatunku, streŭ akupacyju rodnaha kraju praz niamieckaje wojska. „Była biez radaści luboŭ, razłuka stała biez piečali...“

I hety ratunak inšaha hatunku ustaŭ pierad nami wa ŭwieś swoj rost, wa ŭsim jaho histaryčnym značeńniu

Centr staroj oryjentacii adsunuŭsia u histaryčnuju prošłašć. Raptam ni stała i razbiłasia mahčymaść na federatyŭny źwiazak pry starym palityčnym centry. Znikli nadziei na daloka siahajučyje socyjalnyje pieramieny pry staroj razbitaj oryjentacyi. Zastałosia adno, — mocnaje i niparušnaje, jak samo žyćcio i jaho świetłaja budučynia. *Heta — dziaržaŭnaja nizaležnašć našaje mnohapakutnaje baćkaŭščyny Biełarusi.* Tut i tolki tut naš ratunak ad nacyanalnaha palityčnaha i socyalnaha pałonu.

Zachawańnie całakupnaści i nacyanalnaje samabytnaści našaha narodu, razwićcie jaho ekonomičnaha dabrabytu i hramadzianskaha ładu — pawinny stsć pieršymi zadańniami u našaj palityčnaj čynnaści i dalejšaj budziennaj pracy...»

A 8 sakawika u stački „Mir i Biełaruś“ „Вольная Беларусь“ piše: „S kim nam być - z Zachodam ci z Azijej — hetaje pytańnie pawinno być wyrešeno biez wahańnia. Zwiazak s spustošenaj i adsunutaj ad mora Wialikarosijej pahražaje nam ekanamičnym, hramadzianskim i nacyanalnym zaniepadam i nie zabiezpiečaje nas ad nowaje wajennaje patoli, bo trudna spadziewacca, kab akryjaŭšaja Maskwa nie pažadała sabie rewanšu.

Biełarusy pawinny dabicca predstaŭnictwa na ahulna-europejskim mirawym konhresi.“

Druhije biełaruskije hazety, što wychodziać na ŭschodzie Biełarusi, napr. „Беларускі Шлях“, pišuć u hetkim že kirunku.

Biełaruskije hazety ŭ Miensku Biełaruskim.

«Вольная Беларусь» — tydniowik palityčny i literaturny, wychodzić ruskimi literami. Wydaje «T-wa Biełaruskaj Kultury». Redaktar J. Losik. Pamiž pastajannymi supracaŭnikami jość Aleś Harun (Prušynski) i Zmitra Biadula (Płaŭnik),

Cena na hod 12 r., na paŭhoda 7 r. na 1 mies. 50 k. Adres redakcii i administracii: Miensk Biełaruski, Zacharaŭskaja 18.

«Беларускі Шлях» wychodzić ruskimi literami, maje stać orhanam utworanaha ŭ Miensku «Mienskaha Biełaruskaha Predstaŭnictwa». Redaktar-wydawiec P. Alaksiuk. Jak pačnie chadzić počta, hazeta budzie štodziennaj. Supracaŭnikami hazety jość: Zmitra Biadula, Jazep Waronka, Aleś Harun, Jazep Losik, Wiktuk Čaŭsoŭ, Aleksander Ułasoŭ, Romuald Ziemkiewič i inš.

Adres redakcii i kantory: Miensk Biełaruski, Serpuchouskaja wul. № 12.

Metaj abiedźwych hazet jość niezaležnaść Biełarusi, nacyonalnaja arhanizacija, raźwićcie biełaruskaj duchoŭnaj i materjalnaj kultury. U abiedźwych hazetach pracujuć staryje rabačai na Biełaruskaj niwie.

«Беларуская Рада» — orhan Spaŭnialnaha Kamitetu Biełaruskaj Centralnaj Wajskowaj Rady. Hazeta wajenna-palityčnaja, hramadzkaja i literaturnaja, wychodzić pa biełarusku i pa rasiejsku trojčy ŭ tydzień. Palityčnyje pahlady „Беларускае Рады“ nie zusim zhadžajucca s pahladami „Вольнае Беларусі“ i „Беларускага Шляху“; heta peŭnia dziela taho, što my majem „B. P.“ s 5 lutaha 1918 h., jak Mienščyna była jašče pad Rasiejej.

Ci „B. P.“ ciapier wychodzić? Adres redakcii: Miensk Biełaruski, Palicejskaja 2.

Usie hetyje try hazety wychodziać u ščyra biełaruskim duchu, u nas niema słoŭ wykazać radaść s pryčyny ich! Niechaj biełarusy Mienščyny, Mahileŭščyny i Witebščyny, katorych žadańnie wykazywajuć hetyje hazety, wiedajuć, što ich žadańnia jość našymi žadańniami, što našy sercy bjucca adnalkowa.

Ab „Беларускай земли“, što wychodzić pa rasiejsku, my pakul što ničoha nia možem skazać.

„Krynica“ — tydniowaja hazeta, drukujecca łacinskimi literami. Redaktar-wydawiec ks. Chwiećko. Naznačajecca byccam dla «biełarusaŭ-katalikoŭ». Biarom jaje ŭ ruki z radaściu, bo hetkaje wydańnie dla biełarusaŭ-katalikoŭ wielmi patrebna. Adnak skora razčarowywajemsia. U tumannych staćciach i zamietkach «Krynicy» zusim niema biełaruskaj palityčnaj idei. Hazeta robić uražeńnie niebiełaruskaj. Jana staić na falšywym hruncie. Chaj nam darujuć wydaŭcy jaje, daj Boże, kab my abmylilisia. My peŭny, što jana nie adbiwaje pahladaŭ biełaruskaha duchawienstwa. Nam zdajecca, što «Krynica» pryniała b ščyra biełaruski palityčny kirunak, kab jaje redakcija padzialiłasia pahladami z biełaruskim katalickim duchawienstwam, raniej zaniataj niemcami časci Biełarusi, choć s pryčyny nienarmalnych warunkaŭ heta wielmi ciažka.

Kančajučy hetych niekalki radkoŭ my žadajem našym bratam ščaścia ŭ ahulnaj nam idejnaj pracy dziela adradžeńnia i niezaležnašci biełaruskaha narodu. Stojučy razam na hruncie niezaležnaści my budziem hladzieć, kab susiedzi našy nas nie pakryŭdzili, asabliwa ciapier heta adnosicca da palakoŭ, bo pamaŭžliwy je ruki polskaje prahawitaści wyciahiwajucca, kab zachapić ščyra biełaruskije ziemli, jak Biełastoččynu i inš. Ale jakby polskaja endecija nia ubirała swajho jarma, zawučy nia pryłučeńniem Biełarusi da Polščy, ale złučeńniem, federacijej, unijej (bo adno licha!), nawat tak biazboha bałamučeny dahetul i ni biełastocki biełarus-katalik, pačynaje razumieć, što heta adna i tajaž polskaja niawola, tolki u roznaj wopratcy.

U kulturnaj sprawie najbarždžej trebył b zaniacca arhanizacijej biełaruskich škoł. Jak ha treba arhanizawać u Miensku biełaruskije wučycielskije kursy. Knižki dla pačatkowych škoł možna dastać z Wilni. Može być treba byłob nadrukawać ich ruskimi literami.

„Niamiecka-polskaja prahrama uhody“.

Pad takim zachałoŭkam pamieščaje «Berliner Tagbl» (№ 132 s 13.III 18) sprawazdaču ab pierehaworach, jakieje apošnimi dniami adbywalisia ŭ Berlinie miž palakami i kiraŭnikami partyj, pieraważywajučych u niamieckim parlamenci.

«Polska-niamieckije kontrasty, katoryje ŭsio bolš zawostrywajucca ŭ Polskim karaleŭstwie, wyklikajuć z abodwych bakoŭ žadańnie znajści asnowu dziela trywałaj uhody, katoraja zdawoliła-by patreby abiedźwych staron. Z hetaj metaj polskije aktywistyčnyje partyi — peŭnie z wiedama rehienckaj rady — šukali i zawiazali znosiny z pieraważywajučymi ŭ Rejchstagu niamieckimi partyjami. Polskije paŭnamočniki pazaŭčora adbyli naradu z niekatorymi členami parlamentu, u tym liku z Naŭmanam i v. Rechenberg'am, i ułoženyje na piśmie ich prajekty byli ŭčora razhledženy na ahulnym zasiedańni bolšaści Rejchstagu. Rezultat hetych pierehaworaŭ bolej mieniej taki: Polskaja dzieržawa pryznaje na zachodzi tyje hranicy, jakije byli pierad wajnoj, i hatowa bližej razhladzieć pytańnie ab pryłučeńni Polščy da sajuza cenralnych dzieržaŭ. Za heta partyi wialikšaści Rejchstagu — taksama peŭnie sa zhodaj uradu — abiecujecca baranić Polšču ad usiakaj anneksii, jakoj damahajucca ŭsieniemcy, asabliwaž adnieścisia sarjozna da polskich pratestaŭ u Chołmskaj sprawie. U budučynie Polščy maje być dadziena mahčymaść na asnowie prawa na samaaznačeńnie pašyrycca na ŭschod — koštam zachodniaj Rasiei, naprykład, na Mienščynu, dzie jość wialikije polskije interesy, kab hetak utwaryŭsia dla Polščy šyroki kalidor da Rasiei — miž Litwoj i Ukrainaj. Dalej, zhodnie z žadańniem wialikšaści Rejchstagu, Polskaj dzieržawie budzie dadziena pomač u mahčyma

---

Jahor Monwid.

Dziciačyje ślozy.

(Hladzi «Homan» № 22).

Sabiralisia na wiečarynku — na zaručyny panny Stasi. Baćka Pietruka apranaŭ pierad lusterkam čysty kaŭnieryk i zławaŭ, što kalonik nia choče papašć u dziračku. Piatruk hiadzieŭ sa stracham, što jaho nia woźmuć s saboj. Maci padyjšła, pacaławała jaho i skazała:

— My chutka wierniemsia. Ty, Pietručok, astanieššia z Marjannaj (słuhoj). Jana ciabie napoić arbataj... Na, maješ cukierak, nie płač..

Ličyko Pietruka zmorščyłosia, nosik pačyrwanieŭ i z wačej skora — skora pasypalisia, jak u wiasieńni dzień kapli z dachu, ślozy.

— Dy što ty budzieš z im cackacca! — adkliknuŭsia baćka. — Astaniecca ŭ chaci — woś i usio!... Niaŭžo-ž ciahacca z im usiudy!

Cichi płač Pietruka pierajšoŭ u hołasnaje ŭschlipywańnie. Spačatku baćka kryčaŭ, maci starałasia Pietruka uspakoić łaskawaściu, a kali ŭrešci ŭsio heta nie pamahło, pastanawili ŭziać i jaho s saboj.

— Chaj idzie. Jak zasiedzimsia, pradremleć sabie niedzie na kanapie...

Apranuli skora na jaho światočnuju kurtačku, zahadali Marjannie pačyścić jaho bociki — i pajšli...

Spačatku ŭsio było dobra. Dzicia, bačučy ŭwakruh siabie tolki staršych, siadzieło cichańka, bajaźliwa. Nožki jaho, nie dastajučy da padłohi, baŭtalisia ŭ pawietry. Praz uwieś čas wočy jaho šukali tolki pannu Stasiu i ŭsia ŭwaha jaho była swierniena tolki na jaje. Jon bačyŭ, što jana tut hłaŭnaja asoba, što ŭsie hetyje ludzi sabralisia tut dziela jaje, bačyŭ, što adnosiny da jaje ŭsich sabraŭšychsia inšyje, čymsi haściej adzin da adnaho, i ŭsio heta ciešyło jaho i smuciło adnačasna. Smuciło, bo jon bačyŭ, što panna Stasia ŭ heny wiečar była dla jaho, jak čužaja, nie zwiertała na jaho nijakaj uwahi, zaniataja inšymi. Wyzywało bol u dušy jaho, što jana takaja wiasiołaja, radasnaja, ni razu nie hlanuła na jaho, nie pahładziła jaho pa hałoŭcy, jak kaliś, a jamu ž heta sionńnia patrebna bolš, čymsi kali-kolečy, bo jon taki sumny, nudny, spałochany. A kali jaho dziciačyje wočy pabačyli, a mozah niejasna ściamiŭ, što pryčynaj ščaścia panny Stasi i hetaha sabrańnia — małady s čornymi wusami i biełaj maniškaj niejki nieznajomy, što sidzieŭ kala jaje. hladzieŭ na jaje, hutaryŭ z joju, — bol serca Piatruka jašče silniej zaščymiŭ. I kali jon, nia zwodziačy wačej s panny Stasi, pabačyŭ, jak nieznajomy pacaławaŭ jaje ruku, serce ścisnułosia ad kryŭdy i niesprawiadliwaści ludzkoj: panna ž Stasia — panienka, a jon całujeł...

Žal, bol, daznaja kryŭda hramaździlisia ŭ dušy Pietruka. Ludzkaja niesprawiadliwaść budziła ŭ myślach palučaje pytańnie: čamu tak? dziela čaho?!...

U druhim pakoi pačali ihrać na fortepjani walca. Usie ruchnulisia da dźwiarej. Jak zahypnotyzowany, pasunuŭsia za inšymi i Piatruk, šukajučy wačyma pannu Stasiu. Ažno pabačyŭ jaje! Kroŭ chłynuła jamu ŭ haławu, jaho dziciačaje serce na moment pierestało bicca: nieznajomy,

chutčejšym naładžeńni hasudarstwienaha ustrojstwa. Ale treba jšče pierš pieremahčy wialikije pieraškody: pawinny być wypaŭnieny wiadomyje warunki, tolki paśla hetaha wialikšaść Rejchstagu abiažecca akazać paddzieržku hetym prajektam. Polskaja zajawa ab pryznańni zachodnich hranic pawinna być pierarobiena pawodłuh žadańnia Rejchstagu. Dalej mohuć uzniacca jašče roznyje inšyje pytańnia, — napr. ab polska-litoŭskaj hranicy, katoryje mohuć wyzwać niazhodliwaść. Pierš-najpierš wialikšaść Rejchstagu dzieržycca taho pahladu, što nijakaja pastanowa nia može być pryniata akančacielna, pakul niamiecki ŭrad nie abmiarkuje ŭsiaho razam z aŭsryjackim uradam. Pierehawory miž Berlinam i Wienaj pawinny adbycca pierad razhladam henych pytańniaŭ Rejchstagam. Jašče wialikšaść Rejchstahu sprawiadliwa ličyć kaniečnie patrebnym, kab polskije predłažeńnia byli oficyalna apawieščeny ŭ Waršawie i kab hetym byŭ stworen ćwiordy hrunt dziela zaniaćcia pazycii wialikšaściu Rejchstagu».

«Byćcio u Berlinie hienerała feldmaršałka v. Hindenburha, wiedama, nie maje z hetymi pierehaworami ničoha supolnaha» — kančaje zamietku «Berl. Tagbl.». I ŭ hetaj zajawie treba bačyć dla nas dobruju zapawiedź: nia može być nijakaj sporki, što sa starany feldmaršałka Hindenburha trudna spadziewacca prychilnych adnosin da polskich zachwatnych planaŭ.

A plany hetyje ŭwajšli ŭ nowuju fazu. Dahetul, damahajučysia pryłučeńnia da Polščy Biełaruskich ziamiel, palaki swaje woŭčyje apetyty staralisia prykryć i prycharošyć hutarkami ab histaryčnych prawoch, ab „bractwie“ narodaŭ, ab uzajemnaj patrebie federacii Polščy, Biełarusi i Litwy. Ciapier polskije palityki adkinuli fihowy listok: nikoha nie saromiačysia, jany wiaduć užo adkryty torh biełaruskaj skuraj, wyrekajučysia za kusok Biełarusi spaŭnieńnia swajho nacyonalnaha ideału ŭ poŭnaj miery. Mała taho: jany ŭ pierehaworach z niamieckaj bolšaściu nawat nie ŭspaminajuć i imi Biełarusi, nazywajučy naš kraj prosta «zachodniaj Rasiejej» — «zapadnym krajem,“ jak nazywali nas raniej maskali.

Ale ŭžo pozna zamaŭčywać biełarusaŭ, bo jany wystupili na suświetnuju palityčnuju arenu, jak świadomy swaich patreb i met, orhanizowany narod. Jašče ŭčora my nia wiedali, što robiać našy braty — biełarusy, katorych ad nas addzielała hetulki času linija frontu; ciapier my wiedajem, što i tam narod abjawiŭ swaju wolu być niezaležnym, što ŭžo załoženy fundament pad budoŭlu swajho ŭłasnaha biełaruskaha hasudarstwa. I my horača pratestujem proci torhu našaj wolaj i našaj budučynaj, wieručy, što oficyalnaje predstaŭnictwo Biełaruskaha narodu jak u Wilni, tak i ŭ Miensku daść naležny adpor hetkaj biezprykładnaj sprobie polskaj dzieržawy ŭčynić niačuty gwałt nad Biełaruśsiu.

I. Mieleška.

U Wilni i wakolicach.

× **Św. p. Ihnat Bujnicki.** Jak čytajem u № 30 «Вольнай Беларусі» z 19 listapada 1917 h., zyšoŭ sa świetu ščyry pracaŭnik pa arhanizacii biełaruskaha narodnaha teatru, Ihnat Bujnicki.

Wyskazywajučy naš ščyry žal s pryčyny hetaj ciažkaj utraty, my ŭ adnym z najbliżejšych numeraŭ paznajomim našych čytačoŭ s pracaj ś. p. Ihnata Bujnickaha u abšyrnaj staćci.

× **Ab pasyłcy pisiem.** Šmat pisiem u miežach Ober Ost nie dachodziać da adresataŭ z pryčyny nieakuratnaha spaŭnieńnia uradowych zahadaŭ. Woś, haloŭnyje čatyry prawiły, jakich treba dzieržacca:

1.) Pisać padrobna adres, kamu pasyłajecca piśmo, i swoj ułasny.

2.) Pisać piśmy koratka, nia bolš 2 stranic.

3.) Nikoli nie padawać zaklejenych pisiem.

4.) Nikoli nie zabywacca ab patrebie naklejki pačtowaj marki.

× **Raźwiadzieńnie krapiwy.** „Wiln. Ztg.“ pryzywaje zaniacca sioleta razwiadzieńniem... krapiwy, wałokny katoraj, jak pakazali letašnije sproby, wielmi cenny materjał dziela pražy. Rastki krapiwy treba russadžywać u 25 centymetrach adzin ad adnaho.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejšaja temperatura za aposznije dni była (pawodłuh Celasij:

	najwyš.	najniž.
15—16	+ 7,5°	— 6,0°
16—1.	+ 6,0°	— 4,8°
17—18	+ 1,3°	— 2,5°

Z wystauki abrazou miunchenskich artystau u Wilni.

20 lutaha ŭ Wilni adkryłasia «wiesnawaja» wystaŭka abrazoŭ. Haspodu ŭ d. № 6 pry św.-Jurskim praspekci hetak dapasawali da naznačenaj dziela jaje mety, što atrymliwajecca urażeńnie bytnaści ŭ typowaj wystawačnaj sali. Hetkaja wystaŭka dwojčy cenna ŭ časi wajny: jana daje ludziam mahčymaść adarwacca na moment ad žyćcia, poŭnaha bied, i prawiaści niekalki chwiliŭ pamiž tworami praŭdziwaha mastactwa. A s-pamiž 236 numeroŭ, pakazanych u katalohu, značnaja časť wystaŭlenych rečej zasłužywaje na hetaje imia. Nia wiedajučy, što heta — twory miunchenskich artystaŭ, lohka možna paznać pachodžeńnie hetych abrazoŭ.

Wystaŭka składajecca s kolkinadcaci plastyčnych tworaŭ i witražaŭ, kolkich dziesiatkaŭ grafičnych, a rešta —abrazy na pałatnie.

Pierš na ŭsio s-pamiž **grafičnych** tworaŭ zasłužywajuć na uwahu niekalki sylwetak — žanockich i dziciačych, katoryje pawodłuh schopienaha ŭ ich ryfmu žyćcia mohuć raŭnawacca s „Schattenbilder“ Diefenbacha. Cikawyje i niekatoryje inšyje numery z hetaj hrupy (napr. rasnyje momenty s padarožy pa błahich darohach, jak bytcym padhledženyje Dill'em na razmokšych darohach u Ober Ost).

Ab zachawańni słaŭnych tradycij **witražowaha** mastactwa świedčać niekalki prymiernikaŭ — abrazkoŭ witražowych von Treck'a: „Kommet her zu mir“ (pawodłuh Kudera), św. Michał Arch., herbowyje ščyty, abyčajowyje sceny sa stara niamieckaha žyćcia; ŭsio heta adznačywajecca układam i zwyčajnaj na witražach sočnaściu koleraŭ, a napr., u historyčnych scenach—akuratnaściu rezanych na miedzi štychaŭ.

Plastyka dobra predstaŭlena biustami i fihurami. Reźba prymusiła marmar i bronzu pramaŭlać takim hołasam form i tak jarka, jak pramaŭlaje sama pryroda ŭ typowych tworach swaich (Nap.: Madonna, «Ščaście», Hauptmann Bötzow, žydoŭka z Biełastoku, hrupa sabak, dy inš.)

Na **abrazoch** bačym my niamieckuju ziamlu to harystuju, to raŭninu, i bačym my pobač z dobra znajomym widam siaredniaha-niamieckaha miesta sielski abrazok, chatu tyrolskaha horca i inš. Adnak widy nie zanimajuć pieršaha miejsca miž wystaŭlenymi abrazami: jano prynaležyć wielmi pieknym bytawym abrazkom artystaŭ Hermann'a, zu Isenburg, Rumpelt, Esser, Rau i inš. klacyčnaha charastwa kwietkam (art. Deuchert, Kaiser i inš.) i tak-zwanym „Stillleben“ (art. Kuppelmayer, Müller-Wischin, Egersdorfer, Schultz i inš.). Z bytawych abrazkoŭ wyjaŭlajecca niamieckaja damawitaść, „Familiensinn“; kwietki jak-bytcym ciahnucca da świetła, abdarajučy nas swaim pacham; «Stilleben» wabiać nas wyhladam fruktaŭ, smačnaj rybaj, spakojem, świataj cišyniaj i wodaram daŭnaha kadzidła zakrystyj („Sacristei Stilleben“). Silnaje ŭražeńnie swajej impulsyŭnaściu robić abrazok Hesse „Paŭstańnie“, a tak sama „Barbara“ Volkert'a — miły abraz patronki artylieryi ŭ stylu rokoko. Znaŭcy t.-zw. «akiaŭ» znajduć niekalki dawoli dobrych abrazkoŭ hetaha rodu,

Orhanizataram wystaŭki naležycca padziaka za uładžeńnie wystaŭki, i publika pawinna skarystać z akazii, katoraja daj Bože kab zdarałasia čaściej.

Ličym patrebnym adznačyć, što było b lepiej, kab haspodu wystaŭki nie apaliwali-by hetak mocna —chacia by ŭważajučy na napiżeńnie własny. Škada, što katałoh nia ułožen ani pawodłuh čatyroch artystyčnych hrup, jakije prynimajuć učaście ŭ wystaŭce (Münchener Künstler-Genossenschaft und der Bund, Luitpoldgruppe, Künstlerbund Bayern i Secession).

W.-R.

KURLANDZIJA.

BERLIN (W.T.B.). *Uradowa.* Deputacija Kurlandzkaj Krajowaj Rady, złoženaja z barona Radena, staršyni Wechneka, adwakata Melwila i hieneralnaha superintendenta Bernewica była siahońnia u Kanclera i padała jamu wiadomuju ŭžo rezoluciju Krajowaj Rady z 8 marca. Kancler, adkazywajučy, miž inšym skazaŭ:

„Jaho Wialičestwo, Impieratar, ad serca dziakuje za dawieryje, wyskazanaje ŭ rezolucii. Jaho Wialičestwo zahadaŭ mnie pryznać ad imi Niamieččyny hercogstwo Kurlandzkaje wolnym i niezaležnym. Pry układańni jaho konstytucii pawinno być prawiedzieno narodnaje predstaŭnictwo kraju na šyrokich asnowach. Dziela ustanaŭleńnia i formuliroŭki ciesnaha zjednańnia z Niamieččynaj, jak taho žadaje Krajowaja Rada, buduć učynieny patrebnyje kroki. Formalnaje pryznańnie Kurlandzii budzie posłano Krajowaj Radzie.

«Budučyna rešty Bałtyckich ziamiel razwiazywajecca nidaŭna padpisanaj niamiecka-rasiejskaj umowaj».

Apryč taho Kancler wyskazaŭ swaju radaść s pryčyny adnadušnaści niamieckaha i łatyšskaha elementu.

BERLIN. Tutejšyje hazety razhledajuć apawieščeńnie niezaležnaści Kurlandzii. Prawyje damahajucca pryłučeńnia da Kurlandzii takže Estlandzii i Liflandzii.

„Deutsche Tageszig“ apryč taho trebuje, kab i Litwa była hetak ciesna zwiazana z Niamieččynaj, jak treba, kab jana stanawiła baspiečny most miž Niamieččynaj i Bałtyckimi ziemlami.

Swabodna-konserwatyŭnaja „Post» hetak sama damahajecca „kaniečnaha zabaspiečeńnia ŭ Litwie». Lewyje hazety zanimajucca pytańniem ab prawoch Kurlandzkaj Krajowaj Rady.

«Vossiche Ztg» piše, što Rejchstag pawinien pryniać pad uwahu, jakije zawiereńnia može dać Krajowaja Rada, što jaje žadańnia buduć pastajannymi žadańniami bolšaści narodu? «Berlin Tagebl.“ žadaje prawierki paŭnamočnaści Krajowaj Rady, ŭ katoraj, naprykład, nima predstaŭnikaŭ rabotnikaŭ.

«Berl. Börsenztg» kaže, što Niamieččyna, dałučajučy da siabie Kurlandziju, prynimaje na siabie wializarny adkaz, katory wyjawicca ŭ poŭnaj miery tolki paśla wajny. Jadyny sposab pamienšyć nieminučuju niebaspieku — heta prawiadzieńnie pryncypa, »što my nie pawinny nawiazywać niamieckaj kultury čužomu narodu“.

„Germania» (katalicki orhan) žadaje, kab i Litwie bylo dadzieno tojei

---

abniaŭšy panna Stasiu, prytuliŭšysia da jaje blizka-krepka, kruciŭsia z joju ŭ tacht łaskočačaj nerwy musyki...

Piatruk jašče nikoli nie bačyŭ tancaŭ. Jon nia wiedaŭ, što poza, „niepryzwaitaja“ ŭ žyćci štodziennym, u tancach ličycca kaniečnie patrebnaj. Jaho ŭziała ŭnutrenaja dryhotka. Ažno nie strymaŭsia. Kinuŭšysia miž wiarcieŭšyjesia pary, papychany i papychajučy inšych, pahnaŭsia za pannaj Stasiaj, starajučysia schwacić jaje za spadnicu.

Histeryčny dziciačy płač zapiščeŭ u pawietry:

— Nie chaču! nie chaču!...

Muzyka zacichła; pary zatrymalisia, hledziučy z dziwotaj na trapiečučaha nahami dzicionka. Maci padbiehła i schwaciŭšy jaho za ruku, paciahnuła ŭ druhi jakoj. A Piatruk, upirajučysia, trapietaŭ nahami i nieprytomna kryčaŭ, zaliwajučysia ślazami:

— Nie chaču! panna Stasia! nie chaču, kab wy z imi...

Paśledztwy Pietrukowaj manifestacii byli dla jaho sumny i z materjalnaha, fizyčnaha pahladu. Wiarnušysia damoŭ raniej, čymsi spadziewalisia, baćki pakarali Piatruka, karystajučysia dziela hetaha ramiennaj dziažkaj, spaŭniaŭšaj zaŭsiody dźwie karysnyje roli: padtrymliwańnie na swaim miejscy nižniaj baćkaŭskaj opratki i karańnie niesłuchmianaha patomka...

Noč. Cicha. Hadzinnik śmieła, wyrazna, nie tak jak u dzień, wystukiwaje swaje: tak—tak! Čuwuć baćkaŭski chrap. Trezor na swaim sieničku kala dźwiarej uzdrahiwaje i praz scisnutyje zuby skroź son stohnie. Začynienaja ŭ miestowych murach palaŭničaja sabaka snić, musić, ab abšary paloŭ zialonych, wod, zarosšych ajeram, s pławajučymi na ich dzie-niedzie, sukłaniŭšysia na ŭłasny liść, biełymi lilijami. Mo' śnić sabaka ab tym, jak woś, prabirajučysia praz hustuju wysokuju trawu, ledź-ledź dyšučy, idze jana, pačuŭšy drażniŭšyj jaje nerwy pach źwiera.. Mo' u dušy zasnuŭšaj sabaki zradziłasia tuha za žyćciom pad šyrokim niebam, biaz ścien, dachaŭ, brukaŭ...

Piatruk nie spaŭ. Jak usie lahli, jon jašče ŭschlipywaŭ. Dušu jaho razdzirało adzinoctwa. Nichto jaho nia lubić. Baćka pabiŭ. Maci, — jana zaŭsiody baronić, — ciapier nie baraniła. Panna Stasia.... ab joj nia moh nawat padumać, tak strašenny žal cisnuŭ jaho za horła. Nikoha — nikahusieńki, chtoby čažaleŭ, prytuliŭ, pacaławaŭ, absušyŭ ślozy!... Woś tolki chiba adzin Trezor...

Piatruk spoŭz sa swajho łožečka i bosymi nožkami padryptaŭ da śpiačej sabaki. Tak jak rabiŭ užo nieraz, abniaŭ ručkami sabaku i prytuliŭsia da jaje.

Sabaka, spudženaja i niezdawolenaja, što jej nadajedajuć, wyščeryła zuby i zaburčeła praz son.

Dzicio, nie prywykšy da prajaŭ złości u pačciwaha Trezora, spudziłosia i, hledziučy zdziŭlenymi wačyma, adsunułosia... Nie znajšło žałaści nawat u sabaki. Tady pajšło da swajho biazchwostaha dreŭlanaha kania, abniało jaho i, siedziučy na chałodnaj padłozie, žaliłosia:

— Nichto mianie nia lubić, nichto: ni mama, ni panna Stasia, ni tata, ni Trezor...

I dziciačyje ślozy pasypalisia na ščacinistuju hrywu biezhałosaha dreŭlanaha kania...

U spalni dalej čuwać było chrap, sabaka śniła dalej swoj pierapynieny son, a hadzinnik na ścianie biesupynna wystukiwaŭ swaje: tak-tak!...

što abiecalisia dać Kurlandzii. Litwiny tak sama žadajuć poŭnaj niezaležnaści, katoruju zdalejuć zachawać tolki pryłučyŭšysia da Niamieččyny. Litwiny chočuć iści tejže darohaj, jak ich susiedzi, ale nia chočuć personalnaj unii z jakim-kolečy niamieckim hasudarstwam.

«Berl. Börsenkur.» (nacyonał-liberalny) zajaŭlaje, što samaaznačeńnie ŭ bolšewickim duchu s pryčyny miešaniny nacyonalnaściej i rožnicy ich kulturnaj wyšyni —niemahčymo. Jadynaja mahčymašć — ustanaŭleńnie hranic nowych hasudarstw i razwiazka pytańnia ab budučynie ich narodnymi predstaŭnictwami, a nie narodnym hałasawańniem.

Niamieckije hazety za miežami Prusaŭ wystupajuć proci personalnaj unii Kurlandzii s Prusami. Asabliwa wostra wystupaje proci hetaha ŭsieniamieckaja «Leipz. Neueste Nachriduten", katoraja piše, što hutarka može iści ab adnosinach da Kurlandzii ŭsiaje Niamieččyny, a nie adnych tolki Prusaŭ.

Ukraina.

Ukrainskaja Centralnaja Rada.

Ukrainskaja Centralnaja Rada składajecca z 809 deputataŭ, miž katorymi ukraincaŭ 624, a rešta — predstaŭniki nacyanalnych mienšaściej.

U Radzie jošć i 1 predstaŭnik biełarusaŭ.

Miž deputatami — 440 predstaŭnikaŭ rabotnikaŭ, sałdataŭ i sielan, 114 predstaŭnikaŭ socyalistyčnych partyj, 159 predstaŭnikaŭ nacyonalnaściej i hramadzkich orhanizacij.

PIECIARBURH. S Kijewa nakazywajuć, što centralnaja rada manicca ŭčynić kroki dziela pryznańnia niezaležnaści Ukrainy. U najbližejšym časie specyalnaja delehacija Rady wyjedzie da neutralnych dzieržaŭ, kab pawiedamić ich urady ab utwareńni niezaležnaj ukrainskaj dzieržawy.

BERLIN. Pawodłuh „Nordd, Allg. Ztg.", u Štokholmie žduć pryjezdu ukrainskaj delehacii, katoraja maje učynić kroki dziela pryznańnia Swecijej niezaležnaści Ukrainy.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN. S Štokholmu nakazywajuć u „Berl. Tagbl.", što 14 marca ŭ Maskwie adkryŭsia kongress rad dziela zaćwierdžeńnia bresckaj mirnaj umowy i razwiazki pytańnia ab pieranosie stalicy ŭ Maskwu. Na kongressie majuć być 3,000 delehataŭ.

BERLIN 15.III. Jak nakazywaje «Nationalztg", bolšewicki zjejzd u Maskwie pierewahaj 453 hałasoŭ proci 30 pastanowiŭ zaćwiadzić mirnuju umowu, padpisanuju ŭ Biareści.

Paśla hetaj pastanowy predstaŭniki prafesyonalnych sajuzaŭ wystupili s partyi.

Na stanowišče kamisara dziela zaraničnych spraŭ zamiest padaŭšahasia u adstaŭku Podwalskaha wybran Trockij. Stanowišče hłaŭnakamandujučaha skasowano.

PIECIARBURH (Hawas) 16.III. Uradowa apawieščajecca, što ewakuacija Pieciarburha ŭłaściami zakončena. Adhetul nichto z žycharoŭ miesta nia može z jaho wyjechać. Dziela hetaj mety prypynien pasažyrski ruch. Rada kamisaraŭ „pieciaburskaj komuny» (hetak nazywajecca ciapier uradowa Pieciarburh z wakolicami) pazwoliła iznoŭ wypuskać buržuaznyje hazety, katoryje byli zakryty ad času niamieckaha nastupleńnia. Pieciarburskaje Telehrafnaje Ahienctwo piereniesieno ŭ Maskwu, a ŭ Pieciarburzi astaŭsia tolki filijalny addzieł jaho.

FRANKFURT na M. 14.III. Hadaŭščyna rewolucii 13 marca, jak nakazywajuć sa Štokholmu «Frankt. Ztg.», prajšła dawoli spakojna—biez spadziewanych wialikich uračystaściei U Pieciarburzi i Maskwie adbywalisia tolki rabotnickije schodki.

BERLIN. Jak nakazywaje Reŭter s Pieciarburha, hłaŭnakamandujučyj paŭnočnym frontam areštawaŭ kn. Lwowa.

BERLIN. Kažuć, što s paddzieržkaj Milukowa i Gučkowa pad kamandaj Aleksiejewa utwaryłasia nowaja armija, katoraja z Nowočersku manicca wystupić suproć bolšewikoŭ.

PIECIARBURH (Reŭter). Kamendant Władywastockaha portu, hienerał Dunbudko (?), nałažyŭ na siabie ruki.

Z usîaho świetu.

BERLIN. Pawodłuh paryžskich hazet, japonskije matrosy zaniali dom huberskaha uradu u Władywastoku.

U Tokio pryjšli ważnye telehramy atrymaŭšy katoryje ŭraz že sabrałasia rada staršych. Zdajecca, što akančacielnaja pastanowa budzie zroblena ŭ paniadziełak. Tymčasam u Władywastok pryjšła s Paryža iskrowaja telehrama, pawodłuh katoraj Francija wyskazywaje swaju poŭnuju zhodu na japonskaje wystupleńnie ŭ Sibiry.

Zhoda Anhlii zaležyć ad stanowišča Ameryki. Ale ŭ Ameryce bajacca, što zhoda na japonskaje wystupleńnie wyzawie warožyje adnosiny Rasiei.

BERLIN. Pawodłuh anhlickaj wiestki, pieredrukowanaj u „Leipz. N. Nachr.", senat Złučenych Štataŭ u rezolucii prezydentu zaniaŭ stanowišče proci trywałaj okupacii Sibiru Japonijej abo inšaj sajuznaj dzieržawaj.

BERLIN (W.T.B). S pryčyny taho, što, spadziajučysia zaćwierdžeńnia padpisanaj mirnaj umowy, wiernieny ŭžo dyplomatyčnyje znosiny miž Niamieččynaj i Finlandzkaj respublikaj, u Berlinie zasnowano finlandzkaje pasolstwa, katoraje pačało swaje čynnaści pad kiraŭnictwam pasła d-ra Hejlta.

FRANKFURT na M. 15.III. Na šwedzkim wajennym parachodzi pryjechali ŭ Štokholm 6 predstaŭnikaŭ estlandzkaha uradu pad kirunkam člena sejmu, Mieninga, i člena dzieržaŭnaj rady, Mertna. Jana, jak piše «Frankf. Ztg.», maje dachodzić pryznańnia estlandzkaj dzieržawy.

AMSTERDAM (W.T.B.). Pawodłuh adnej s tutejšych hazet, Paŭnočna-Amerykanskije Złučennyje Štaty pazyčyli dahetul sajuźnikam usiaho 5,679,400,000 dolaraŭ. U tym liku: Anhlii 2½ miljarda, Francii — 1 miljard 440 miljonaŭ, Italii — 1 miljard 550 miljonaŭ, Rasiei — 325 miljonaŭ, Belhii — 93,400,000, Kubie — 15 miljonaŭ, Serbii — 6 miljonaŭ.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

15.III. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaha: Słabaja ŭ dzień čynnašć artyleryi uzmacawałasia źmierkańniem na niekatorych adrezkach. Jana krapčeła ŭ načy s pryčyny našych i warožych razwiedačnych atak.

Front niamieckaha Naślednika. Zaŭważeno, što na katedry ŭ Rejmsie iznoŭ pracawaŭ francuski punkt dziela nahladu. Ad poŭdnia našy pazycii na poŭnačy i paŭnočnym uschodzi ad Pron byli abstreliwany silnym niščučym ahniom. Silnyje francuskije družyny, nastupaŭšyje ŭ wiečary na šyrokim fronci, tolki na zachodzi ad darohi Tinisi — Barna zdaleli dajści da našych piarednich akopaŭ, naahuł že ŭsiudy adkinuty ŭ bitwie zblizka. Na ŭschodnim bierazi Maasu ŭwieś dzień trywaŭ krapčejšy ahoń.

Uschod.

U čyślenych bitwach razbiły warožyje bandy, katoryje hrazili čyhunkam z Homiela i Kijewa ŭ Bachmač Bachmač zaniat.

16.III. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha. U wiečary i ŭ načy ažywiłasia čynnašć

Front niamieckaha Naślednika, v. Galwica i Albrechta Wurtemberskaha: anhlickaj artyleryi — asabliwa miž Arra i S. Kanten. Ad warožaha ahnia i kidanych bomb u wakolicach za frontam u Menin i Hallen wielmi paciarpieli miejscowyje žychary.

Na ŭschodzi ad Rejmšu, naabapał Maasu i na fronci Lotarynhii pry Wulsach i Blamon artyleryjskaja bitwa ŭ dzień krapčeła. Naabapał Orn artyleryjskaja bitwa trywała i ŭ načy.

17.III Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha. U Flandryi ŭ pałudni — silny artyleryjski ahoń.

Front niamieckaha Naślednika i Galwica: U roznych punktach frontu bajewaja čynnaść ažywiłasia.

.Paśla 10 hadzinnaj artyleryjskaj padhatoŭki francuskije siły na šyrokim fronci pačali nastupleńnie na zachodzi ad Awokur, ale byli adkinuty ahniem abo štykami.

Na uschodnim bierazi Maasu našy družyny hłyboka ŭwarwalisia na warožyje pazycii i wiarnulisia nazad z 200 pałonnymi francuzami, ŭ tym liku batalionnym štabam.

U bitwach na pawietry zbity 17 samalotaŭ i 2 prywiaznyje latučyje šary.

Kala · jny.

PIECIARBURH (Reŭter) 13.III. Niamieckije i ukrainskije wojski razwiwajuć swaje operacii ŭ pałudziennaj Rasiei i zaniali Čarnihaŭ.

Apryč taho pryjšła wiestka ab zaniaćci turkami Batumskaha okruha.

LONDON (Reŭter) 14.III. Pierewažnaja čaść čornamorskaha fłota znachodzicca u Odessi, ale ŭsie tarhowyje karabli pierawiezieny ŭ Siewastopal.

BERLIN (W.T.B.). Impieratarskim prykazam zahadano dać mnohamiesiačny odpusk apałčencam s 1867-69 hadoŭ.

BERLIN (W.T.B.). 14.III. U časi patrulnaha palotu nad Paŭnočnym morem adno z našych marskich latučych sudzien pad kamandaj kapitana lejtenanta Diricha ŭ načy s 13 na 14 marca abkidało ŭdačna bombami port i pramyšlenyje budoŭli ŭ Hartepul. Nia hledziačy na adpor, momentami wielmi silny, latučaje sudno ničoha nie paciarpieło.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.